

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

دوره هشتم - سال دوم

تاریخ چاپ ۱۳۸۸/۱۰/۲

شماره چاپ ۹۳۱

شماره ثبت ۳۸۶

یک فوریتی

طرح اصلاح الگوی مصرف انرژی

یک فوریت این طرح در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۷

به تصویب رسیده است.

کمیسیونهای ارجاعی

اصلی: انرژی

آموزش و تحقیقات - اجتماعی - اقتصادی -
امنیت ملی و سیاست خارجی - برنامه بودجه و
محاسبات - شوراهای و امور داخلی کشور -
صنایع و معادن - عمران - فرهنگی - قضائی و
حقوقی - کشاورزی، آب و منابع طبیعی

فرعی:

اداره کل قوانین

باسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

تداوم رشد مصرف انرژی در کشور به همراه بهره‌وری پایین تولید، انتقال، توزیع و مصرف انرژی سبب خواهد شد که حتی در صورت تحقق کلیه برنامه‌های توسعه بالادستی، مصرف انرژی از تولید انواع انرژی اولیه از جمله نفت و گاز طی مدت ده سال آینده فراتر رفته و کشور به وارد کننده انرژی تبدیل گردد. این در حالی است که با اجراء برنامه و سیاستهای مدیریت کارایی انرژی با هدف کنترل اتلاف انرژی در بخش‌های مختلف عرضه و تقاضا و بازیافت تلفات در بخش‌های یاد شده می‌توان از بروز بحران در پیش‌رو به صورت قطعی پیشگیری نموده و ظرفیت صادرات انرژی کشور را برای بلندمدت حفظ نمود. با توجه به زمانبر بودن اجراء برنامه‌های توسعه بخش انرژی سالهای انتهائی برنامه چهارم توسعه و سالهای ابتدائی برنامه پنجم آخرین فرصتها برای اقدام مؤثر در این زمینه خواهد بود.

تجربیات موجود در کشور و تجربه تمامی کشورهای موفق در زمینه ارتقاء کارایی انرژی نشان می‌دهد که بهبود بهره‌وری انرژی به صورت طبیعی و تنها تحت تأثیر تعادل بین عرضه و تقاضا به وجود نخواهد آمد بلکه لازم است مراجع قانونگذاری از ابزارهای قانونی برای پرکردن فاصله بین منافع ملی و تصمیمات فردی و بنگاهی استفاده نمایند. براین اساس بوده است که بیش از چهل کشور از جمله پیشرفته‌ترین کشورهای جهان علی‌رغم بهره‌مندی از

قیمتهای بالای فروش و وضع مالیات بر مصرف حاملهای انرژی و وجود فضای رقابتی در صنعت و اقتصاد، سالهای متمادی (بعضاً بیش از چهاردهه) از مزایای قانون مدیریت کارآیی انرژی و قوانین مشابه بهره برند. بدیهی است وجود قانون در زمینه اصلاح الگوی مصرف حتی مقدم بر سایر فعالیتهای بهینه‌سازی انرژی است و وضعیت تأسف بار مصرف بیش از ده برابر انرژی برای یک واحد ارزش افزوده در مقایسه با کشور ژاپن و حتی فاصله دو و نیم برابری با متوسط جهانی با استفاده از قانونگذاری مناسب قابل اصلاح است.

با عنایت به نامگذاری سال ۱۳۸۸ از سوی مقام معظم رهبری به نام سال اصلاح الگوی مصرف و با توجه به چالشهای در پیش رو در زمینه انرژی و به منظور کاهش هزینه‌های اقتصادی و بهبود رفاه اجتماعی و همچنین افزایش بهره‌وری انرژی، صیانت از ذخایر خدادادی و کمک به توسعه پایدار و حفاظت از محیط زیست، به پیوست طرح اصلاح الگوی مصرف انرژی برای طی مراحل قانونی تقدیم می‌شود.

کاتوزیان - ادیبانی‌راد - سلیمی - حسین امیری - بهمن‌اخوان -
سیدناصر موسوی رامهرمز - یوسفیان‌ملا - منادی - حیات‌مقدم - دهدشتی -
کعبی - سیدحسین هاشمی - میگلی‌نژاد - محسنی‌ثانی - کوچک‌زاده - مهدوی -
نصیری‌قیداری - سنایی - تابش - ناطق‌نوری - قوامی - سقایی -
سیدعمادحسینی - نجابت - ساعدی - امیدواررضایی

طرح اصلاح الگوی مصرف انرژی

فصل اول: کلیات و تعاریف

ماده ۱- هدف از تصویب این قانون، مدیریت و بهینه‌سازی کاربرد انرژی است به نحوی که بدون کاستن از سطح تولید ملی و رفاه اجتماعی، متضمن جلوگیری از اتلاف انرژی، افزایش بازدهی و بهره‌وری آن، بهره‌برداری بهتر، کمک به توسعه پایدار و حفاظت از محیط زیست باشد.

ماده ۲- در این قانون اصطلاحات به کار رفته شده در معانی مشروح زیر به کار برده می‌شود:

الف- حامل‌های انرژی: مواد و عناصر طبیعی اعم از فسیلی و غیرفسیلی یا فرآورده‌های آنها که می‌توان با انجام عملیات خاصی، از انرژی نهفته در آنها به صورتهای مختلف استفاده نمود، مانند نفت خام، فرآورده‌های نفتی، گاز طبیعی، برق، ذغال سنگ و منابع تجدید شونده انرژی.

ب- سوخت: مواد دارای قابلیت احتراق مانند نفت خام، فرآورده‌های نفتی و گاز طبیعی، ذغال سنگ و ذغال چوب (به جز سوخت هسته‌ای).

پ- تجهیزات انرژی‌بر: شامل وسایل، ماشین‌آلات و کالاهایی که در بخشهای مختلف اعم از صنعت، کشاورزی، تجاری، خانگی، حمل و نقل، عمومی و نظایرهم به کار گرفته می‌شود و مصرف‌کننده حامل‌های انرژی یا تبدیل‌کننده انرژی هستند.

ت- فرآیند انرژی‌بر: مجموعه عملیاتی که به تولید یا تبدیل یک کالا و یا ارائه خدمات مشخصی منجر و در طی این عملیات، حامل‌های انرژی مصرف می‌گردد.

ث- سامانه (سیستم) انرژی‌بر: مجموعه‌ای از تجهیزات و فرآیندهای تولیدی، خدماتی، صنعتی و غیره است که در آن انرژی مصرف، تبدیل و یا منتقل می‌شود.

ج- برچسب مصرف انرژی: صفحه حاوی اطلاعات مربوط به معیارها و مشخصات فنی از قبیل مقدار و مصرف و یا بازده انرژی در هر کالای انرژی‌بر و مقایسه آن با معیارهای مصوب، که قابل نصب بر روی کالاها باشد.

چ- معیارها و مشخصات فنی: استاندارد مصرف، بازده و شدت انرژی و سایر ویژگی‌های فنی در کلیه تجهیزات، فرآیندها و سامانه‌های (سیستم‌های) انرژی‌بر که به نحوی با مصرف انرژی مرتبط باشد.

ح- ضوابط برتر مدیریت مصرف انرژی: مجموعه مشخصات فنی مربوط به مصرف انرژی که در بر گیرنده کیفیتی بالاتر نسبت به استاندارد و متضمن مصرف کمتر نسبت به حد تعیین شده برای اعمال تشویق‌های ویژه در معیارها و مشخصات فنی مصرف انرژی بر طبق آئین‌نامه‌های مربوط به ضوابط قانونی استاندارد مصرف انرژی باشد.

خ- ممیزی انرژی: مجموعه مطالعات و فعالیتهای فنی و اقتصادی که منجر به شناخت و ارزیابی نحوه و میزان و محل‌های مصرف حامل‌های انرژی، تلفات انرژی و عوامل مؤثر در آن و ارائه شیوه ارتقاء سطح بازدهی مصرف

حامل‌های انرژی و روشهای اعمال مدیریت انرژی در کارخانه‌ها و فرآیندهای صنعتی، ساختمانها و ماشین‌آلات و تجهیزات می‌گردد.

د- مدیریت بار: مجموعه مطالعات و فعالیتهای مهندسی و مدیریتی که منجر به کاهش مصرف انرژی در محدوده زمانی اوج مصرف یا انتقال و توزیع آن به سایر ساعات یا فصول و در نتیجه، هموار کردن منحنی بار می‌گردد.

ذ- بازیافت انرژی: بهره‌گیری از انرژی‌های اتلافی در سامانه‌های (سیستمهای) انرژی‌بر، به طوری که باعث افزایش بازدهی کلی انرژی گردد.

م- تولید همزمان برق و حرارت: در این فناوری تلفات حرارتی ناشی از تبدیل سوخت به انرژی مکانیکی یا الکتریکی بازیافت شده و به مصرف حرارتی مراکز صنعتی، تجاری، مسکونی، کشاورزی و عمومی رسیده و بازدهی کل سامانه (سیستم) به مقدار قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد.

ر- تولید همزمان پراکنده برق و حرارت: در بسیاری از موارد تولید همزمان برق و حرارت در واحدهای کوچک یا متوسط در محل مصرف صورت می‌گیرد که بدون نیاز به انتقال، حرارت تولید شده به مصرف می‌رسد. به دلیل هزینه بری بالای انتقال حرارت و توسعه مولدهای مقیاس کوچک این روش بسیار متداول شده است.

ز- گرمایش و سرمایش ناحیه‌ای: توزیع انرژی حرارتی و برودتی از یک منبع مرکزی تبدیل انرژی به منظور تأمین نیازهای گرمایشی و سرمایشی در یک ناحیه.

ژ- شناسنامه صرفه‌جویی انرژی: فرم گزارشی از میزان و نحوه صرفه‌جویی انرژی واحدها و سامانه‌ها (سیستمها) و فرآیندهای یک واحد صنعتی، که موارد و اقلام آن طبق بخشنامه‌ها و آئین‌نامه‌ها مشخص خواهد شد.

س- حمل و نقل هوشمند: فناوری‌های پیشرفته الکترونیکی، مخابراتی و اطلاعاتی در وسایل نقلیه و زیر ساخت‌های حمل و نقل که به‌کارگیری آن موجب افزایش ایمنی، بهره‌وری، تسهیل در رفت و آمد و کاهش تراکم ترافیکی می‌گردد.

ش- حمل و نقل ترکیبی: اتصال سامانه‌های (سیستمهای) مختلف جابه‌جایی مسافر و حمل کالا به نحوی که امکان تغییر شیوه حمل و نقل به صورت بهینه قابل انجام باشد.

ص- مصرف ویژه انرژی (شدت انرژی): میزان مصرف انرژی به ازای یک واحد تولید (ارزش اقتصادی آن)، این واژه برای کل اقتصاد کشور، یک بخش و یا اجزاء آن به کار می‌رود.

ض- ساختمانها و واحدهای صنعتی هدف: ساختمانها و واحدهای صنعتی که مشمول مقررات مدیریت انرژی می‌باشند.

ط- واحد مدیریت انرژی: واحدی در مؤسسات صنعتی که مجموعه عملیاتی شامل شناخت میزان و نحوه مصرف حاملهای انرژی، ثبت اطلاعات مربوط و تعیین و اجراء راهکارهای لازم جهت کاربرد بهینه انرژی را به عهده دارد.

ظ- کاربران انرژی: کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی بخشهای دولتی و غیردولتی شامل تولیدکنندگان، فروشندگان، مصرف‌کنندگان انرژی و تجهیزات و

فرآیندهای انرژی بر که مصرف‌کننده مستقیم حامل‌های انرژی هستند و یا بر آن تأثیر می‌گذارند.

ه- ساختمان سبز: ساختمانی که کمترین آسیب را به طبیعت برساند و بهترین تعامل را با پیرامون خود برقرار سازد. این ساختمانها مشمول رعایت ضوابط خاص در زمینه مکان‌یابی، طراحی سامانه‌های (سیستم‌های) ساخت، اجراء، نگهداری، بهره‌برداری و بازیافت می‌باشند.

و- شرکت خدمات انرژی

(Energy Services Company- ESCO): شرکتی از نوع خدماتی

مهندسی است که در کلیه بخش‌های مصرف‌کننده انرژی، طرح‌های مرتبط با بهبود کارایی انرژی را طراحی، اجراء و تأمین مالی می‌کند. این شرکت با تضمین حصول به سطح مشخصی از کارایی انرژی، تمام مخاطرات پروژه را بر عهده می‌گیرد و سهم خود را از محل صرفه‌جویی انرژی تأمین می‌کند.

فصل دوم: سیاستها و خط‌مشی‌های اساسی

ماده ۳- خط‌مشی‌های اساسی و سیاست‌های اجرایی مدیریت عرضه و تقاضای انرژی، نظارت بر رعایت آنها توسط کاربران انرژی، اطلاع‌رسانی عمومی و همچنین کاهش شدت مصرف انرژی به سطح بهینه آن، افزایش بازدهی تبدیل، انتقال، ذخیره‌سازی، توزیع و مصرف و کاهش تلفات انرژی به منظور بهبود کارایی انرژی کشور از طریق به‌کارگیری ابزار قیمت و سیاست‌های غیر قیمتی به شرح زیر تعیین می‌گردد.

- هدفمند نمودن پرداخت یارانه حامل‌های انرژی و اصلاح نظام قیمت‌گذاری حامل‌های انرژی بر اساس هزینه نهائی بلندمدت و فرصت‌های صادراتی.

- کاهش سالیانه پنج درصد (۰.۵٪) مصرف ویژه انرژی بخش خانگی، تجاری و عمومی از طریق استفاده حداکثر از موقعیت جغرافیایی و شرایط اقلیمی و معماری مطلوب و به‌کارگیری مصالح و اقلام ساختمانی نظیر عایق‌ها و پنجره‌های دو جداره و تجهیزات انرژی بر کم مصرف.

- کاهش سالیانه چهاردرصد (۰.۴٪) مصرف ویژه انرژی بخش صنعت از طریق اجراء معیارهای مصوب انرژی.

- کاهش سالیانه پنج درصد (۰.۵٪) مصرف ویژه انرژی بخش حمل و نقل سبک از طریق کاهش تقاضای جابه‌جایی و ارتقاء فنآوری، توسعه فنآوری اطلاعات، رعایت استانداردهای مصرف سوخت، افزایش سهم حمل و نقل عمومی، توسعه خودرو سبک دیزلی و خارج کردن خودروهای فرسوده.

- کاهش سالیانه سه درصد (۰.۳٪) مصرف ویژه انرژی در بخش حمل و نقل سنگین از طریق اجراء استاندارد اجباری معیار مصرف سوخت خودروها، خروج خودروهای فرسوده و افزایش سهم حمل و نقل ریلی و حمل‌ونقل ترکیبی.

- کاهش سالیانه سه درصد (۰.۳٪) مصرف ویژه انرژی در بخش کشاورزی از طریق اجراء استانداردهای اجباری معیار مصرف سوخت موتورهای دیزلی ماشینهای کشاورزی، جایگزینی ماشینهای کشاورزی فرسوده با انواع ماشینهای نوین، بهبود بازده استحصال آب و استفاده از روش‌های نوین آبیاری.

- متنوع سازی سوخت مورد نیاز بخش حمل و نقل در چهارچوب سبب بهینه حامل‌های انرژی نظیر انواع فرآورده‌های نفتی، گاز طبیعی و سوخت‌های جایگزین.
- افزایش سالیانه سه درصد (۳٪) بازده تولید برق و حرارت نیروگاه‌های کشور.
- کاهش سالیانه دو درصد (۲٪) از تلفات انتقال و توزیع برق.
- مکان‌یابی و احداث نیروگاه گازی برای مصارف برق پایه صرفاً به صورت مجهر به بازیافت حرارت.
- تأمین حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) از ظرفیت تولید برق کشور به روش تولید همزمان برق و حرارت (و برودت) ظرف مدت ده سال.
- اختصاص حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) از توسعه سالیانه ظرفیت تولید برق کشور به تولید همزمان برق و حرارت (و برودت) در محل مصرف (تولید پراکنده)
- کاهش سالیانه پنج درصد (۵٪) از مصرف انرژی تأسیسات صنعت نفت از طریق کاهش اتلاف انرژی در پالایشگاه‌های نفت و گاز، تأسیسات انتقال نفت و گاز و مجتمع‌های پتروشیمی.
- کاهش سالیانه حداقل دوازده درصد (۱۲٪) و مجموعاً نود درصد (۹۰٪) از سوزاندن گازهای تولیدی همراه نفت.
- بهبود مشخصات و کیفیت حامل‌های انرژی به منظور افزایش کارایی انرژی و کاهش آلودگی‌های زیست محیطی.
- افزایش سالیانه یک درصد (۱٪) به منظور تأمین حداقل ده درصد (۱۰٪) از انرژی مورد نیاز کشور از منابع تجدید پذیر انرژی.

- کاهش تلفات تبدیل، انتقال، توزیع و مصرف انرژی مطابق استانداردها و معیار های اجباری مصوب.
- توسعه، ترویج و به‌کارگیری روش‌ها، فرآیندها و فناوری‌های پربازده و سازگار با محیط زیست و تدوین الزامات اجراء آنها.
- تعیین و اجراء معیارهای اجباری حداقل بازده در مصرف انرژی.
- تولید مصالح و اقلام ساختمانی با مشخصات کارایی بالای انرژی متناسب با فناوری‌های روز جهانی.
- جذب، جمع‌آوری و ذخیره‌سازی دی‌اکسید کربن حاصل از احتراق در مجتمع‌های بزرگ صنعتی و نیروگاهی و کاهش انتشار آلاینده‌های زیست محیطی.
- حمایت مالی و فنی از اجراء طرح‌های بهینه‌سازی انرژی.
- فرهنگ‌سازی و آموزش بهبود بهره‌وری انرژی در کلیه سطوح آموزش عمومی و آموزش عالی.
- تأمین انرژی حرارتی مورد نیاز صنایع، ساختمانها و کشتهای گلخانه‌ای به‌وسیله بخار و آب گرم بازیافتی در سامانه‌های (سیستمهای) تولید همزمان برق و حرارت در محل مصرف.
- اصلاح ساختار بخش انرژی کشور به منظور توسعه بخش خصوصی، افزایش هماهنگی، بازدهی و اثربخشی.
- تبصره- اصلاح، بازنگری و تکمیل خط مشی های اساسی مذکور در ذیل ماده (۳) این قانون و تعیین حدود بالای تحقق آنها توسط کارگروهی متشکل از وزراء نیرو، نفت و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی انجام می‌شود.

ماده ۴- حمایت، تشویق و تدوین راهکارهای اجرایی مناسب برای ارتقاء نظام تحقیق و توسعه در خصوص فناوری‌های جدید از طریق تأمین اعتبارات تحقیقاتی مورد نیاز تا مرحله ساخت نمونه و تجاری‌سازی به منظور تحقق اهداف این قانون و به‌کارگیری نتایج آن و همچنین ایجاد سازمان لازم به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های نفت و نیرو به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

فصل سوم: ساختار و تشکیلات

ماده ۵- تمرکز سیاستگذاری در بخش انرژی کشور از جمله انرژی‌های نو و بهینه‌سازی تولید و مصرف انواع حاملهای انرژی بر عهده کمیسیون زیر بنائی، صنعت و محیط زیست دولت است. تصمیمات کمیسیون زیربنائی، صنعت و محیط زیست پس از تأیید رئیس جمهوری لازم‌الاجراء است.

تبصره ۱- به منظور سیاستگذاری و هماهنگی در بهینه‌سازی عرضه حاملهای انرژی کار گروهی با مسؤولیت نماینده سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و نمایندگان وزرای نفت و نیرو تشکیل می‌شود.

تبصره ۲- به منظور سیاستگذاری در زمینه مدیریت تقاضا و بهینه‌سازی مصرف انرژی کارگروهی با عضویت نمایندگان وزارتخانه‌های نفت و نیرو و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و وزارتخانه ذی‌ربط با مسؤولیت وزارت نفت در مورد سوخت و احتراق و وزارت نیرو در مورد انرژی الکتریکی و بازیافت تلفات حرارتی نیروگاهها تشکیل می‌شود.

ماده ۶- به منظور فراهم نمودن تسهیلات مالی جهت حمایت از اجراء راهکارهای بهینه‌سازی مصرف و ارتقاء کارایی انرژی در چهارچوب اهداف و مواد این قانون به وزارت نفت و نیرو اجازه داده می‌شود از محل منابع داخلی شرکتهای دولتی تابعه و اعتبارات عمومی به صورت وجوه اداره شده برای پرداخت یارانه سود تسهیلات و کمک بلاعوض و تضمین تسهیلات دریافتی از منابع بانکی و صندوق ذخیره ارزی اقدام نمایند. وجوه اداره شده بعد از پرداخت به سامانه (سیستم) بانکی مذکور به عنوان هزینه قطعی تلقی می‌شود.

ماده ۷- به منظور اجراء راهکارهای بهینه‌سازی مصرف انرژی برای انجام وظایف تخصصی هر وزارتخانه، بودجه مورد نیاز از محل اعتبارات خاص آن وزارتخانه تأمین و پرداخت می‌شود. وزارتخانه ذی‌ربط مکلف است جهت این‌گونه طرحها، اعتبارات مرتبط را در بودجه‌های سالیانه خود پیش‌بینی نماید.

ماده ۸- وزارتخانه‌های نیرو و نفت موظفند کلیه فن‌آوریهای موردنیاز برای عرضه و مصرف سی سال آینده انرژی کشور را پیش‌بینی و همه ساله آن را به روز نمایند. این دو وزارتخانه موظفند سازمان ستادی و اعتبارات لازم برای توسعه این فن‌آوریها را با استفاده از مراکز تحقیقاتی داخلی به گونه‌ای فراهم آورند که امکان طراحی و بهبود آنها برای به‌کارگیری توسط سازندگان و تولیدکنندگان مهیا گردد. آئین نامه اجرائی این ماده به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های نیرو و نفت و با همکاری وزارت علوم، تحقیقات و فن‌آوری حداکثر ظرف مدت شش ماه در کارگروه موضوع ماده (۵) این قانون به تصویب می‌رسد.

ماده ۹- به وزارت نیرو اجازه داده می شود به منظور توسعه کاربرد

انرژیهای تجدیدپذیر و تنوع بخشی در منابع تأمین انرژی، ارتقاء سطح بهره‌وری انرژی، حفاظت محیط زیست و ایفای نقش مؤثر در توسعه پایدار نسبت به تشکیل سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری انرژی ایران (ساتبا) از طریق ادغام سازمانهای انرژیهای نو (سانا) و سازمان بهره‌وری انرژی (سابا) اقدام نماید. سازمان دارای شخصیت حقوقی مستقل بوده و به صورت مؤسسه دولتی وابسته به وزارت نیرو اداره می‌شود. مقررات مالی و معاملاتی، اداری و استخدامی سازمان خاص بوده و منحصرأ تابع قانون تأسیس و مقررات اساسنامه خود می‌باشد. ساتبا و واحدهای تابعه و وابسته به آن از پرداخت مالیات و هر نوع عوارض از جمله عوارض نوسازی و نظایر آن، حقوق و عوارض گمرکی، سود بازرگانی، حق ثبت و تمبر و هزینه دادرسی معاف بوده و شرکتهای غیردولتی (تعاونی و خصوصی) سرمایه‌گذار در این زمینه نیز به‌عنوان شرکتهای دانش بنیان تلقی و مشمول معافیت‌های مربوطه می‌گردند. منابع ریالی و ارزی موردنیاز این سازمان براساس درخواست وزارت نیرو هر ساله در بودجه عمومی کشور پیش‌بینی و تأمین خواهد شد. سازمان می‌تواند از سایر منابع نیز از جمله منابع مالی و تحقیقاتی دولت، کمک‌های نهادهای مالی و پولی و سازمانهای بین‌المللی، دریافت تسهیلات از بانکها و کمک شرکتهای و سازمانهای وابسته به دولت بهره‌مند گردد.

ماده ۱۰- به وزارت نفت اجازه داده می شود به منظور مدیریت تقاضا و

اجراء سیاستهای مرتبط با بهینه سازی مصرف سوخت در بخشهای مختلف

مصرف، کمک به توسعه و کاربرد انواع فن‌آوریهای نوین تبدیل انرژی در بخشهای مختلف مصرف، کاهش هزینه های درازمدت ناشی از تقاضای انرژی، تصویب معیارها، ضوابط و دستورالعملهای مرتبط با بهینه سازی مصرف انرژی، جایگزینی بهینه حاملهای انرژی و توسعه پتانسیلهای محلی انرژی برای جایگزینی با حاملهای انرژی فسیلی نسبت به تأسیس شرکت "مدیریت تقاضا و بهینه سازی مصرف سوخت" به صورت صددرصد (۱۰۰٪) دولتی زیر نظر وزیر نفت اقدام نماید.

تبصره ۱- با تشکیل این شرکت، شرکت بهینه سازی مصرف سوخت منحل و وظایف، طرحها و ردیف های بودجه آن به این شرکت منتقل می شود.
تبصره ۲- شرکت دارای شخصیت حقوقی و مستقل بوده و طبق اصول بازرگانی اداره می شود.

تبصره ۳- منابع ریالی و ارزی مورد نیاز شرکت بر اساس درخواست وزارت نفت، همه ساله در بودجه عمومی کشور پیش بینی و تأمین خواهد شد. شرکت می تواند از سایر منابع نظیر منابع داخلی شرکت ملی نفت ایران، عوارض و جریمه های پیش بینی شده در این قانون، منابع مالی و تحقیقاتی دولت، کمک نهاد های مالی و پولی و سازمانهای بین المللی و دریافت تسهیلات از بانکها بهره مند گردد.

تبصره ۴- وزارت نفت طی شش ماه از تاریخ ابلاغ این قانون نسبت به پیشنهاد اساسنامه و ساختار تشکیلاتی شرکت به هیأت وزیران اقدام می نماید.

ماده ۱۱- به منظور فراهم نمودن تسهیلات مالی و مدیریت وجوه اداره شده و تضمین تسهیلات دریافتی از منابع غیردولتی برای اجرای راهکارهای بهینه‌سازی مصرف انرژی، صندوق مدیریت انرژی تحت نظر هیأت امناء و با عضویت اعضاء زیر یا نمایندگان آنها تشکیل می‌گردد:

الف: وزیر نیرو

ب: وزیر نفت

پ: وزیر امور اقتصاد و دارایی

ت: رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی

ث: رئیس سازمان حفاظت محیط زیست

فصل چهارم: معیار و استاندارد مصرف انرژی مشترکین، فرآیندها و تجهیزات انرژی بر

ماده ۱۲- الگوی مصرف ماهیانه برق و سوخت بخش‌های خانگی، تجاری، عمومی و مصرف ویژه انرژی صنایع، معادن، کشاورزی و پمپاژ آب در هر منطقه از کشور به گونه‌ای تعیین می‌گردد که هفتاد درصد (۷۰٪) از مشترکین با مشخصات و کد شناسایی یکسان (ISIC) را در بر گیرد.

تبصره ۱- الگوی مصرف براساس متوسط مصارف سه سال ماقبل در ماه مورد نظر تعیین خواهد شد.

تبصره ۲- یارانه در نظر گرفته شده برای مصارف داخل الگو از محل نرخ تبعیضی مشترکین خارج از الگو جبران می‌شود.

تبصره ۳- وزارتخانه‌های نیرو و نفت پس از اخطار کتبی، مجاز به قطع موقت انشعاب مشترکین پرمصرف با بیش از دو برابر الگو خواهند بود.

ماده ۱۳- تدوین و بازنگری معیارها و استاندارد اجباری انرژی تجهیزات و ماشین‌آلات انرژی‌بر و فرآیندهای صنعتی، معدنی و کشاورزی همچنین استاندارد کیفیت انواع سوختهای مصرفی و برق به ترتیبی که تولیدکنندگان و واردکنندگان موارد مذکور ملزم به رعایت آن باشند توسط کارگروهی متشکل از نمایندگان وزارتخانه‌های نفت، نیرو، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران و سازمان حفاظت محیط زیست و وزارتخانه‌های ذی‌ربط با مسؤلیت وزارت نفت در زمینه سوخت و احتراق و با مسؤلیت وزارت نیرو در زمینه انرژی الکتریکی، به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۴- کلیه تولیدکنندگان و واردکنندگان تجهیزات انرژی‌بر، موظفند بر مبنای معیارها و مشخصات فنی ابلاغ شده از سوی مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران نسبت به تهیه و نصب برچسب مصرف انرژی بر روی کالا و بسته‌بندی آن اقدام نمایند. توزیع و فروش تجهیزات انرژی‌بر فاقد برچسب مصرف انرژی ممنوع است. مؤسسه استاندارد و وزارت بازرگانی موظف به نظارت و برخورد با توزیع‌کنندگان و فروشندگان متخلف مطابق قانون خواهند بود.

ماده ۱۵- به منظور ترغیب به استفاده از تجهیزات، مجموعه‌ها و فرآیندهای با مصرف انرژی و آلودگی زیست محیطی کمتر، مصرف‌کنندگان

این موارد از طریق اعطاء کمک های بلاعوض، یارانه سود تسهیلات، وجوه اداره شده، معافیت های مالیاتی، کاهش عوارض و حقوق بازرگانی و پرداخت پنجاه درصد (۵۰٪) از قیمت انرژی صرفه جویی شده به اشخاص حقیقی و حقوقی که اقدام به صرفه جویی انرژی نموده اند تشویق می گردند. وزارتین نیرو و نفت اعتبارات لازم در این خصوص را در لایحه بودجه سنواتی پیش بینی نموده و آئین نامه اجرائی مربوطه را با ارائه پیشنهاد مشترک به تصویب هیأت وزیران می رسانند.

ماده ۱۶- کلیه کاربران انرژی بخشهای دولتی، نظامی، انتظامی، نهادها، مؤسسات، واحدهای صنعتی و دستگاههای اجرائی موظفند تجهیزات و ماشین آلات مورد نیاز خود را بر اساس بهترین سطوح انرژی ببری موضوع ماده (۱۳) این قانون خریداری نمایند. دستورالعمل اجرائی این ماده توسط کارگروه موضوع ماده (۵) این قانون تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید. کلیه وزارتخانه ها و دستگاههای ذی ربط موظفند نسبت به حسن اجراء این ماده نظارت نمایند.

ماده ۱۷- فرآیندهای صنعتی با مصارف انرژی فراتر از استاندارد و معیار مصرف انرژی، صنایع تولید کننده تجهیزات انرژی بر یا برچسب C و کمتر از آن و ساختمانهای با مصرف انرژی فراتر از الگو حداکثر یک سال بعد از تاریخ تصویب این قانون و تا زمانی که مطابق استانداردها و معیارهای مصرف انرژی موضوع ماده (۱۳) این قانون ارتقاء نیابند، صورت حساب حامل های انرژی مصرفی خود را با افزایش حداکثر تا صد در صد (۱۰۰٪) قیمت براساس

آئین‌نامه اجرائی مصوب کارگروه‌های ماده (۵) این قانون پرداخت خواهند نمود. مبلغ افزوده شده به خزانه کل کشور واریز و صرف ترویج اقدامات بهینه سازی انرژی در کشور خواهد شد.

ماده ۱۸- تخصیص هرگونه اعتبار برای بازسازی و توسعه صنایع منوط به رعایت معیارهای مصرف انرژی مطابق با استانداردهای ملی مصرف انرژی موضوع ماده (۱۳) و رعایت موازین زیست محیطی و پس از اخذ مجوز لازم از مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران خواهد بود.

ماده ۱۹- به منظور حمایت از شرکت‌های خدمات انرژی، هیأت وزیران بنا به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های نفت، نیرو، امور اقتصادی و دارایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، ضوابط و دستورالعمل‌های لازم را به طریقی که انگیزه کافی برای تشکیل و توسعه این گونه شرکتها و خدمات مربوط به آن در کشور به وجود آید، را ظرف شش‌ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب می‌رساند. منابع مالی برای اجراء این ماده از محل صرفه‌جویی حاصل شده تأمین خواهد شد.

ماده ۲۰- کلیه اقدامات لازم و پیش‌بینی تمهیدات موردنیاز برای اجراء استانداردها و معیارهای برچسب مصرف انرژی تجهیزات و وسایل انرژی بر برقی به وزارت نیرو در زمینه برق و حرارت و وزارت نفت در زمینه سوخت محول می‌گردد. وظایف فوق‌الاشاره شامل موارد ذیل است:

- برگزاری آزمون‌های دوره‌ای از نمونه‌های تصادفی اخذ شده از بازار و اماکن عرضه تجهیزات و وسایل انرژی بر برقی.

- اعلام دوره‌ای نتایج آزمون و برچسب تجهیزات و وسایل انرژی‌بر
برقی موجود در بازار کشور از طریق سایت اطلاع‌رسانی الکترونیکی.

- تهیه و انتشار بروشور و کتابچه‌های اطلاع‌رسانی نتایج آزمون و
برچسب تجهیزات و وسایل انرژی‌بر موجود در بازار کشور و توزیع آن در
مراکز خرید و کلیه نقاطی که به انتخاب خریداران کمک می‌کند.

- انجام تمهیدات و اقدامات موردنیاز به منظور ممنوعیت واردات، تولید،
توزیع و فروش تجهیزات و کالاهایی که در آزمون‌های فنی نتایج لازم را کسب
ننموده‌اند، از طریق مراجع و ارگانهای ذی‌ربط.

- تهیه و پخش تیزرهای آگاه‌سازی، تبلیغات غیرمستقیم در سریالها،
فیلم‌ها و برنامه‌های پربیننده تلویزیونی، سینمایی، رادیویی، چندرسانه‌ای و نصب
بیلبوردهای تبلیغاتی برای افزایش سطح آگاهی شهروندان از استانداردها و
معیارهای برچسب مصرف انرژی تجهیزات و وسایل انرژی‌بر برقی.

وزارتخانه‌های نیرو و نفت موظفند پیش‌بینی لازم را برای نیازهای مالی،
فنی، پرسنلی و نظارت بر دقت و سلامت انجام وظایف فوق به‌عمل آورده و
گزارش اقدامات خود را به صورت ماهیانه و مستمر به هیأت وزیران ارائه نمایند.

فصل پنجم: مصرف‌کنندگان انرژی در بخش ساختمان و شهرسازی

ماده ۲۱- در اجراء قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان، وزارت
مسکن و شهرسازی موظف است ضوابط، مقررات و آئین‌نامه‌های صرفه‌جویی
مصرف انرژی در ساختمانها و شهرسازی (موجود و جدید) با جهت‌گیری به

سوی ساختمان سبز را با همکاری وزارتخانه‌های نفت، نیرو، کشور و سازمان مدیریت و برنامه ریزی ظرف یک‌سال بعد از تصویب این قانون تهیه و برای اجراء ابلاغ نماید. استاندارد و معیار مصرف انرژی ساختمان سبز حداکثر ظرف مدت شش ماه از ابلاغ این قانون به‌گونه‌ای که تمامی ضوابط خاص در طراحی و ساخت از دیدگاه مدیریت انرژی و محیط زیست از جمله کاهش آلودگی و نیاز به کمترین حد انرژی‌های تجدید ناپذیر در آنها لحاظ شده باشد به‌وسیله وزارتخانه‌های نیرو و نفت تدوین و در کارگروه موضوع ماده (۱۳) این قانون به تصویب خواهد رسید.

تبصره ۱- الگوی مصرف برق و گاز طبیعی به ازاء هر مترمربع ساختمان به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های نفت، نیرو و مسکن و شهرسازی به تصویب کارگروه موضوع ماده (۵) این قانون خواهد رسید. مصارف برق و گاز طبیعی مازاد بر الگوی مصرف مشمول حداکثر صددرصد (۱۰۰٪) افزایش قیمت خواهند شد. وجوه اضافی اخذ شده به خزانه کل کشور واریز می‌شود و به ترتیب مقرر در ماده (۶) این قانون هزینه خواهد شد.

تبصره ۲- وزارت مسکن و شهرسازی موظف است ضمن ارائه ارزیابی اجراء مفاد این ماده به دستگاههای اجرائی یاد شده، هر سه سال یک‌بار مطابق روال همین ماده، نسبت به بازبینی ضوابط و معیارهای وضع شده و ارتقاء آنها اقدام نماید.

ماده ۲۲- وزارتخانه‌های نفت و نیرو با همکاری وزارتخانه‌های مسکن و شهرسازی، صنایع و معادن و بازرگانی موظفند پس از ابلاغ ضوابط، مقررات و

آئین‌نامه‌های موضوع ماده (۲۱) این قانون، نسبت به تدوین ضوابط و روشهای بهینه‌سازی مصرف انرژی در ساختمانهای موجود اقدام و با استفاده از روشهای تشویقی و توزیع ارزان قیمت و رایگان اجزاء و امکانات لازم، مالکان ساختمانها را نسبت به اجراء راهکارهای بهینه‌سازی مصرف انرژی ترغیب نمایند.

ماده ۲۳- صدور پروانه ساختمان و گواهی پایان کار توسط شهرداریها و یا سایر مراجع صدور پروانه ساختمان و گواهی پایان کار، منوط به رعایت ضوابط، مقررات و آئین‌نامه‌های موضوع ماده (۲۱) این قانون و تعیین رتبه مصرف انرژی ساختمان می‌باشد که به‌وسیله شرکت‌های خدمات انرژی تعیین صلاحیت شده به‌وسیله وزارتخانه‌های نیرو و نفت مشخص می‌گردد.

ماده ۲۴- کلیه مؤسسات دولتی و عمومی موظفند ظرف دو سال پس از ابلاغ این قانون با تعبیه سامانه (سیستم)های کنترلی لازم برای مصرف انواع حاملهای انرژی در ساختمانهای اداری خود مطابق با ضوابط، مقررات و آئین-نامه‌های موضوع ماده (۲۱) این قانون اقدام نمایند.

ماده ۲۵- کلیه دستگاههای اجرایی و عمومی موظف به ایجاد واحد مدیریت انرژی به منظور اجراء و کنترل سامانه (سیستم) مدیریت انرژی در ساختمانهای مربوطه و آموزش کارکنان خود می‌باشند.

ماده ۲۶- وزارت مسکن و شهرسازی موظف است نسبت به تدوین و تهیه استانداردهای مصالح ساختمانی با اولویت اقلام مرتبط با انرژی‌بری ساختمان اقدام نموده و به تصویب کارگروه موضوع ماده (۱۳) این قانون

برساند. مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران مکلف است نسبت به ابلاغ این استانداردها و نظارت بر حسن اجراء آنها اقدام نماید.

تبصره- وزارت صنایع و معادن موظف است برای رعایت استانداردهای یاد شده در تولید این گونه محصولات، برنامه‌ریزی نموده و تدابیر ترویجی، ارشادی، تشویقی و تنبیهی لازم را معمول دارد.

ماده ۲۷- شهرداریها و سایر مراجع صدور پروانه و کنترل و نظارت بر اجراء ساختمان و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع ماده (۳۴) قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب ۱۳۷۱- مسؤولیت اجراء این فصل از قانون را بر عهده دارند و دستگاههای اجرائی و مؤسسات ذی‌ربط موظف به همکاری در این موضوع خواهند بود. وزارت مسکن و شهرسازی هر سال گزارش نظارتی از عملکرد دستگاه اجرائی را به هیأت وزیران تقدیم خواهد کرد.

فصل ششم: مصرف‌کنندگان انرژی در صنایع

ماده ۲۸- کلیه صنایع، مؤسسات به شدت انرژی بر، صنایع و مؤسسات بزرگ مصرف‌کننده انرژی و صنایع و مؤسساتی که تعداد آنها در سطح کشور زیاد است و واحدهایی که میزان مصرف سالانه سوخت آنها از پنج میلیون مترمکعب گاز طبیعی و یا معادل آن و یا تقاضای قدرت الکتریکی (دیماند) آنها از یک مگاوات بیشتر باشد موظفند با ایجاد واحد مدیریت انرژی نسبت به انجام ممیزی انرژی و اجراء راهکارهای لازم جهت بهینه‌سازی مصرف انرژی

به منظور دستیابی به معیارهای موضوع ماده (۱۳) این قانون اقدام نمایند. فهرست صنایع و مؤسسات موضوع این ماده، ضوابط، شرح خدمات و وظایف مدیریت انرژی این واحدها مطابق آئین‌نامه اجرائی خواهد بود که حداکثر ظرف مدت یک‌سال پس از ابلاغ این قانون بنا به پیشنهاد وزارتخانه‌های نیرو و نفت به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۱- مقادیر مندرج در این ماده هر سه سال یک‌بار، با نظر کارگروهی متشکل از وزارتخانه‌های نفت و نیرو و با مسئولیت سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی اصلاح و به روز می‌گردد.

تبصره ۲- تعداد مدیران انرژی شامل مدیران انرژی حرارتی و مدیران انرژی الکتریکی و نحوه تعیین صلاحیت و صدور گواهی مدیر انرژی، به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های نیرو، نفت و صنایع و معادن به تصویب هیأت‌وزیران خواهد رسید.

ماده ۲۹- وزارتخانه‌های نفت و نیرو می‌توانند راساً یا از طریق مشاوران طرف قرارداد، بر اساس نمونه‌گیری تصادفی یا روشهای دیگر، بازرسانی را برای نظارت بر نحوه فعالیت‌های واحدهای مدیریت انرژی و ارائه مشاوره و راهنمایی به واحدهای صنعتی موضوع ماده (۲۸) این قانون اعزام نمایند. مدیریت‌های مزبور موظف به همکاری در این زمینه خواهند بود. عدم همکاری به منزله عدم رعایت معیار و استاندارد مصرف انرژی تلقی و مطابق موضوع ماده (۳۰) این قانون جریمه خواهند گردید.

ماده ۳۰- واحدهای صنعتی در صورت عدم رعایت معیارها و استانداردهای مصرف انرژی با تشخیص وزارتخانه‌های نفت و نیرو تا صددرصد (۱۰۰٪) قیمت فروش حاملهای انرژی جریمه خواهند شد و وجوه اخذ شده به خزانه کل کشور واریز خواهد شد. صددرصد (۱۰۰٪) وجوه دریافتی به موجب قوانین بودجه سالانه و به ترتیب مقرر در ماده (۶) این قانون هزینه خواهد شد.

ماده ۳۱- کلیه صنایع، مؤسسات و واحدهایی که دسترسی به شبکه برق وزارت نیرو و امکان اجراء سامانه‌های (سیستمهای) تولید انرژی الکتریکی از قبیل تولید همزمان برق و حرارت، توربین انبساطی و یا واحد مستقل را دارا هستند، چنانچه به تولید برق، مطابق با استانداردهای وزارت نیرو اقدام نمایند وزارت نیرواز طریق شرکتهای برق موظف به خرید برق تولیدی از آنان بر اساس تعرفه‌های مصوب موضوع ماده (۶۵) این قانون است.

ماده ۳۲- کلیه وزارتخانه‌ها، سازمانها و مؤسسات موظفند با هماهنگی وزارتخانه‌های نیرو و نفت بنا به مورد، برنامه تعطیلات سالانه و تعمیرات اساسی صنایع و کارخانجات را به نحوی برنامه‌ریزی نمایند که به فصول و اوقات اوج مصرف انرژی منتقل گردد.

فصل هفتم: مصرف کنندگان انرژی در کشاورزی

ماده ۳۳- وزارتخانه‌های نیرو و نفت موظفند با همکاری وزارت جهادکشاورزی معیار و استاندارد مصرف انرژی برای هر واحد سطح زیر کشت

زراعی و باغی را بر حسب شرایط اقلیمی و با توجه به نوع محصول و با استفاده از شیوه‌های پربازده استحصال آب و روش‌های نوین آبیاری (قطره‌ای، بارانی و ...) تدوین نمایند. مصرف‌کنندگان انرژی در بخش کشاورزی که معیار و استاندارد فوق را رعایت ننمایند، قیمت انواع انرژی را با تشخیص وزارتخانه‌های نفت و نیرو تا دو برابر قیمت آزاد حامل‌های انرژی می‌پردازند. مبالغ مازاد بر قیمت آزاد به خزانه کشور واریز گردیده و در اجراء راهکارهای بهینه‌سازی مصرف انرژی در بخش کشاورزی موضوع مواد این فصل هزینه خواهد شد.

ماده ۳۴- وزارت جهاد کشاورزی موظف است با همکاری وزارتخانه‌های نیرو و نفت نسبت به طراحی، اعلام و ترویج راهکارهای بهینه‌سازی مصرف انواع حامل‌های انرژی و آب کشاورزی اقدام نماید به گونه‌ای که ظرف مدت پنج سال مصرف انرژی و آب در واحد سطح به معیار و استانداردهای موضوع ماده (۳۳) این قانون برسد.

ماده ۳۵- وزارت جهاد کشاورزی و وزارت صنایع و معادن موظفند ترتیبی اتخاذ نمایند تا سالیانه حداقل بیست درصد (۲۰٪) از ماشین‌های کشاورزی خودکشی فرسوده را از رده خارج و به همان نسبت به تأمین ماشین‌های جدید با مصرف انرژی استاندارد و بهینه اقدام نمایند. منابع لازم جهت اجراء این بند از محل صرفه‌جویی انرژی یاد شده تأمین خواهد شد.

ماده ۳۶- وزارت صنایع و معادن با هماهنگی وزارت جهاد کشاورزی موظف است طی یک برنامه پنج‌ساله نسبت به اصلاح خطوط تولید داخل،

بهره‌گیری از فن‌آوری‌های جدید در جهت بهینه‌سازی و استاندارد نمودن مصرف سوخت آنها اقدام نماید. وزارت بازرگانی موظف به رعایت استاندارد مصرف سوخت برای کلیه تجهیزات و ماشین‌آلات کشاورزی وارداتی است.

ماده ۳۷- وزارت جهاد کشاورزی موظف است طی مدت پنج سال

نسبت به ارتقاء کیفیت و اصلاح موارد زیر اقدام نماید:

۱- اصلاح روشهای مرسوم عملیات کشاورزی در مراحل مختلف تولید

با روشهای جدید از طریق روش‌های آموزشی و ترویجی.

۲- بهینه‌سازی ترکیب توان به‌کار گرفته شده در بخش کشاورزی.

۳- کاهش ضایعات انرژی در مراحل مختلف تولید محصولات کشاورزی.

ماده ۳۸- وزارت بازرگانی موظف است حداکثر ظرف مدت دو سال از

ابلاغ این قانون ضمن تدوین و ابلاغ معیارها و استانداردهای لازم، با اصلاح و

بهسازی فرآیند تولید نان نسبت به حذف ضایعات ناشی از تولید و پخت و

توزیع نان اقدام نماید.

فصل هشتم: حمل و نقل

ماده ۳۹- وزارتخانه‌های کشور و راه و ترابری موظفند سیاستهای بخش

حمل و نقل درون شهری و برون شهری را به گونه‌ای تنظیم نمایند که الگوی حمل

و نقل مسافر و توزیع کالا براساس توسعه و افزایش سهم حمل و نقل همگانی به

ویژه حمل و نقل عمومی انبوه و سامانه (سیستم) توزیع انبوه استوار گردد.

تبصره ۱- شهرداری‌های کلان شهرها موظفند نسبت به طراحی و ایجاد سامانه (سیستم) اطلاعات مکان محور و سامانه‌های حمل و نقل هوشمند با اولویت حمل و نقل عمومی مسافر و توزیع کالا و ایجاد و توسعه سامانه (سیستم) پایش هوشمند عبور و مرور اقدام نمایند.

تبصره ۲- به منظور افزایش سهم حمل و نقل عمومی و کاهش تردد با وسایل نقلیه شخصی، وزارت کشور و شهرداری‌های کلان شهرها موظفند راهکارهای ایجاد محدودیت برای تردد و توقف و اخذ عوارض از وسایل نقلیه شخصی و تسهیل در تردد و اولویت حرکت به حمل و نقل عمومی مسافر و بار را برای تصویب به شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور ارائه نمایند.

ماده ۴۰- وزارت مسکن و شهرسازی موظف است شرح خدمات ترافیکی مناسب تهیه شده توسط شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور را با هدف روانسازی ترافیک و کاهش مصرف سوخت در کلیه طرحهای توسعه شهری اعمال نماید.

تبصره ۱- وزارت کشور موظف است تمهیداتی اتخاذ نماید در کلیه طرحها و کاربری‌های شهری، تدابیر ترافیکی در چهارچوب طرح جامع حمل و نقل در اولویت اجراء قرار گیرند.

تبصره ۲- وزارت کشور موظف است نسبت به تدوین سیاستها و تدابیر حمل و نقل حومه‌ای شهرهای بزرگ بر مبنای طرح مجموعه شهری و طرحهای توسعه شهری و همچنین برنامه اسکان جمعیت و نحوه توسعه آینده شهرها اقدام نماید و پس از تصویب مراجع قانونی به اجراء در آورد.

ماده ۴۱- وزارت مسکن و شهرسازی موظف است در تهیه طرحهای جامع مرتبط با بافت فرسوده کلان شهرهای کشور و بهینه سازی مصرف سوخت، تدابیر و سیاستها و راهکارهای مصوب طرحهای جامع حمل و نقل و ترافیک شهری را لحاظ نماید.

ماده ۴۲- وزارت مسکن و شهرسازی موظف است ضمن انجام مطالعات توجیهی اقتصادی و اجتماعی، انتقال کاربریهای غیرضروری از کلان شهرها به شهرهای کوچکتر را پیگیری نموده و در طرحهای ناحیه‌ای و منطقه‌ای لحاظ نماید. همچنین در تهیه طرحهای توسعه شهری مراکز عمده جذب جمعیت را به نحوی جانمایی کند که حجم ترافیک و مصرف سوخت در مناطق پرتراکم شهری کاهش یابد.

تبصره ۱- تمامی دستگاه‌های اجرائی موظفند در تهیه طرح‌ها و برنامه‌های حوزه مسؤلیت خود، ملاحظات ترافیکی و نحوه آمد و شد مراجعین را مدنظر قرار داده و اقدامات لازم را به منظور کاهش مصرف سوخت و تسهیل رفت‌وآمد صورت دهند.

تبصره ۲- وزارت کشور، شوراهای اسلامی شهر و شهرداریها موظفند در چهارچوب طرح جامع حمل و نقل نسبت به ایجاد مراکز منطقه‌ای خدمات شهری با هدف کاهش سفر، کاهش مصرف سوخت و حفظ محیط زیست اقدام نمایند.

ماده ۴۳- بررسی اثرات ساخت و سازهای مهم شهری بر ترافیک شهری و تأمین پارکینگ و مصرف سوخت برای تمامی واحدهای تجاری، اداری، خدماتی، درمانی و مسکونی جدیدالاحداث در شهرهای بزرگ و کلان شهرها

توسط کلیه استانداردهای کشورهای الزامی است. نتایج و گزارشهای حاصله توسط استانداردها به دستگاههای اجرایی ذی ربط به منظور اقدام، اعلام می گردد.

تبصره- وزارت مسکن و شهرسازی موظف است با همکاری سازمان نظام مهندسی ساختمان نسبت به تهیه آئین نامه های لازم و استفاده از مهندسان ترافیک دارای پروانه اشتغال جهت انجام امور بررسی، طراحی و نظارت اقدام نماید.

ماده ۴۴- وزارتخانه های مسکن و شهرسازی و کشور و شهرداریها موظفند نسبت به ساماندهی معابر برای عبور و مرور عابران پیاده و تسهیل در عبور و مرور دوچرخه در شهرهای کشور اقدام نمایند.

ماده ۴۵- وزارتخانه های نفت، صنایع و معادن و سازمان حفاظت از محیط زیست موظفند حمایت مالی از اختراعات و ابداعاتی که به نحو مؤثر در کاهش مصرف سوخت خودروها و آلاینده های تأثیرگذار است به عمل آورده و برای کاربرد و تولید انبوه آنها، کمک مالی و اعتباری لازم را معمول نمایند.

ماده ۴۶- وزارتخانه های صنایع و معادن و امور اقتصاد و دارایی موظفند ترتیبی اتخاذ نمایند که همگام با سیاستهای مدیریت مصرف سوخت کشور از تولید و واردات خودروهای دوگانه سوز، پایه گازسوز و کم مصرف حمایت گردد.

تبصره- نصب برچسب انرژی و درج رتبه انرژی در سند برای خودروهای بنزینی و موتورسیکلتها الزامی است.

ماده ۴۷- کلیه دستگاههای اجرایی موظفند در مجوزهای جدید پس از ابلاغ این قانون صرفاً نسبت به خرید و به کارگیری خودروهای با رتبه مصرف

انرژی A و دوگانه سوز اقدام نموده و خودروهای موجود خود را ظرف مدت حداکثر سه سال جایگزین نمایند.

تبصره ۱- کمیسیون ماده (۲) لایحه قانونی نحوه استفاده از اتومبیل‌های دولتی و فروش اتومبیل‌های زائد - مصوب ۱۳۵۸- در هنگام صدور مجوز شماره‌گذاری موظف به اجراء این حکم است.

تبصره ۲- دستگاه‌هایی که نیاز به خودروهای خاص دارند با تشخیص هیأت وزیران از شمول این ماده مستثنی هستند.

ماده ۴۸- وزارت کشور با همکاری دستگاهها و سازمان‌های ذی‌ربط موظف است به گونه‌ای مؤثر نسبت به جایگزینی کامل خودروهای عمومی به خودروهای با رتبه مصرف انرژی A و دوگانه سوز اقدام نماید.

تبصره ۱- خودروهای عمومی فقط در صورت رعایت شرایط موضوع این ماده قابل شماره‌گذاری خواهند بود.

تبصره ۲- وزارت بازرگانی با همکاری شهرداریها و شوراهای اسلامی شهرها موظف است شرایط لازم جهت ارائه مجوزهای صنفی برای فعالیت کارگاه‌های ارائه دهنده خدمات پس از فروش به خودروهای موضوع این ماده را فراهم نماید.

ماده ۴۹- هیأت وزیران با تصویب هدف میانگین سوخت ناوگان خودروهای سبک تولیدی و وارداتی کشور و با استفاده از اهرمهای اقتصادی شرایطی را فراهم آورد که با تشویق به استفاده از خودروهای کم مصرف، هدف مزبور طی مدت زمانی که به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، حاصل گردد.

ماده ۵۰- وزارتخانه‌های نفت و صنایع و معادن موظفند شرایط لازم به همراه تسهیلات مورد نیاز برای تولید اقتصادی داخلی تجهیزات و امکانات خودروهای با رتبه برچسب مصرف انرژی A و دوگانه سوز را تأمین نمایند.

ماده ۵۱- وزارتخانه‌های نفت و صنایع و معادن موظفند از ساخت داخلی تجهیزات استاندارد جایگاه‌های عرضه گاز طبیعی فشرده، نسل‌های پیشرفته کیت و مخزن و فشارسازهای خانگی تا مرحله تولید انبوه حمایت نمایند.

ماده ۵۲- به منظور ارتقاء کارایی مصرف سوخت، وزارت صنایع و معادن موظف است نسبت به توسعه خودروهای دیزلی سبک با اولویت خودروهای عمومی بار و مسافر با استانداردهای روز اقدام نماید.

ماده ۵۳- به وزارت نفت اجازه داده می‌شود بخشی از هزینه‌های تحقیقاتی تولید موتور دیزل سبک با استانداردهای روز را تا مرحله ساخت نمونه تأمین نماید.

ماده ۵۴- به منظور جایگزینی هرچه بیشتر گاز طبیعی در بخش حمل و نقل و دسترسی آسان مردم به جایگاه‌های عرضه سوخت گاز طبیعی، شرکت ملی نفت ایران موظف است از محل منابع داخلی خود یا با ارائه تسهیلات و کمک‌های بلاعوض به بخش خصوصی، امکانات عرضه و سوخت‌گیری گاز طبیعی را برای خودروها در شهرها و جاده‌ها به تعداد کافی و با توزیع جغرافیایی مناسب و براساس شاخص‌ها و استانداردها فراهم نماید.

تبصره ۱- وزارتخانه‌های مسکن و شهرسازی، کشور، جهاد کشاورزی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی موظفند در مکان‌یابی جایگاه‌های جدید عرضه

گاز طبیعی فشرده، با شرکت ملی نفت ایران همکاری نموده و در تأمین و واگذاری زمین و اعطاء مجوزهای لازم برای احداث جایگاه‌های مذکور به شرکت یاد شده و بخش غیردولتی اقدام نمایند. کمیسیون ماده (۵) و دیگر کمیسیون‌های ذی‌ربط مکلف به تغییر کاربری و صدور مجوزهای لازم در چهارچوب طرحهای جامع در صورت وجود هستند.

تبصره ۲- سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای موظف است با هماهنگی شرکت ملی نفت ایران، نسبت به ایجاد جایگاه‌های عرضه سوخت گاز طبیعی در مجتمع‌های خدمات رفاهی بین راهی اقدام نماید.

تبصره ۳- وزارتخانه‌های نیرو، راه و ترابری، جهاد کشاورزی، مسکن و شهرسازی و شرکت ملی گاز ایران موظفند حسب مورد نسبت به تأمین انشعابات و اتصال به شبکه آب، برق و گاز و صدور مجوز استفاده از حریم راهها و گذر از عرض جاده‌ها، مجوز حفاری برای انجام عملیات گازرسانی و واگذاری زمینی مناسب در قبال اخذ وجه با رعایت قوانین و مقررات مربوط اقدام نمایند.

تبصره ۴- در صورت تأمین زمین مناسب برای احداث جایگاه‌های عرضه گاز طبیعی فشرده توسط شهرداری‌ها، شرکت ملی نفت ایران موظف است ضمن احداث و تجهیز جایگاه‌های یاد شده، جایگاه‌های مذکور را مشروط به عدم تغییر کاربری توسط شهرداری‌ها به صورت بلاعوض به آنان واگذار نماید.

ماده ۵۵- وزارت نفت موظف است با توسعه، اصلاح و تجهیز پالایشگاه‌های کشور نسبت به عرضه انواع سوخت مورد نیاز بخش حمل و نقل کشور با رعایت استانداردهای زیست‌محیطی اقدام نماید.

ماده ۵۶- سازمان حفاظت محیط زیست موظف است با همکاری وزارتخانه‌های کشور، راه و ترابری و نفت، مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی و شهرداریها برای کاهش مصرف سوخت و آلودگی هوا از طریق اجراء استانداردهای زیست‌محیطی اقدام نمایند.

ماده ۵۷- وزارت کشور با همکاری وزارت راه و ترابری موظف است تدابیر لازم برای از رده خارج شدن خودروهای فرسوده با اولویت خودروهای حمل و نقل عمومی مسافر و بار را اتخاذ و از تردد وسایل نقلیه فرسوده و وسایل نقلیه‌ای که امکان دریافت گواهی معاینه فنی را ندارند جلوگیری نماید.

تبصره ۱- نیروی انتظامی موظف است اقدامات پیشگیرانه برای عدم استفاده مجدد از وسایل نقلیه اسقاط شده و قطعات آنها (شاسی، اتاق، موتور، تجهیزات سوخت‌رسانی و غیره) را انجام داده و با متخلفین برخورد نماید.

تبصره ۲- فروش یا واگذاری وسایل نقلیه فرسوده دستگاه‌های اجرائی به اشخاص حقیقی و حقوقی ممنوع است.

تبصره ۳- خودروهای کلکسیون مشمول این ماده نمی‌باشد. تشخیص خودروهای کلکسیون به عهده نیروی انتظامی می‌باشد.

ماده ۵۸- همه دستگاه‌های اجرائی دولتی و غیردولتی، موظفند تمامی خدمات خود را در پایگاه اینترنتی (وب سایت) به طور کامل (شامل فرم‌ها،

فرآیندها، شرایط، آدرس‌ها، تعرفه‌های خدمات، نحوه دسترسی و غیره) توصیف، اطلاع‌رسانی، به روز رسانی و تا حد اکثر ممکن اجرائی و قابل ارائه نمایند.

ماده ۵۹- تمامی دستگاه‌های اجرائی موظفند با هدف کاهش تعداد مراجعات حضوری متقاضیان، فرآیندهای کاری خود (شامل مقررات، آئین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها، رویه‌ها و غیره) را اصلاح و مراکز تماس (با کانال‌های تلفنی، پیام کوتاه و وب) ایجاد نمایند.

ماده ۶۰- به منظور کاهش تقاضای سفر از طریق تجمیع عرضه خدمات و تسهیل دسترسی، دبیرخانه شورای عالی فنآوری اطلاعات موظف است شرایطی را فراهم نماید که دفاتر پیشخوان خدمات در شهرها و روستاهای کشور به تعداد کافی ایجاد شود.

ماده ۶۱- بانک مرکزی موظف است نسبت به گسترش کمی و کیفی امکانات شبکه بانکی کشور به گونه‌ای اقدام نماید که هر متقاضی از طریق دستگاه خودپرداز، تلفن و الکترونیکی، تمامی عملیات بانکی را به صورت به روز انجام داده و این امکان به کمک آموزشهای مربوطه گسترش و ترویج یابد.

ماده ۶۲- وزارت بازرگانی مکلف است زیرساخت‌ها، مجوزها و تسهیلات لازم برای فروش الکترونیکی و توزیع کالا و خدمات از طریق اصناف را فراهم نماید.

ماده ۶۳- به دولت اجازه داده می‌شود برای اجراء احکام مواد این قانون در بخش حمل و نقل اقدامات ذیل را به عمل آورد:

۱- اعطاء کمکهای بلاعوض یارانه‌ای به بخش‌های غیردولتی مرتبط با اهداف این قانون با تشخیص و درخواست وزارتخانه‌های نفت و نیرو و تصویب هیأت وزیران.

۲- ارائه تخفیف در حقوق ورودی و سود بازرگانی واردات ناوگان حمل و نقل همگانی، خودروهای با رتبه مصرف انرژی A، خودروهای گازسوز، نفت گاز، برقی و دو نیرویی (هیبریدی) و قطعات و تجهیزات مربوطه با تشخیص و درخواست مشترک از سوی وزارتخانه‌های نفت و صنایع و معادن و با تصویب هیأت وزیران.

۳- تخفیف در حقوق ورودی و سود بازرگانی واردات تجهیزات، تأسیسات، ماشین‌آلات و قطعات موردنیاز شبکه و ناوگان ریلی (شهری و برون شهری) و توسعه آزاد راهها و بزرگراهها با تشخیص و درخواست وزارت راه و ترابری و تصویب هیأت وزیران.

۴- اعطاء تسهیلات بانکی و پرداخت بخشی از سود تسهیلات بانکی به بخشهای مرتبط با اهداف این قانون با تشخیص و درخواست وزارتخانه‌های نفت و راه و ترابری و تصویب هیأت وزیران.

۵- تعیین و اخذ جریمه، متناسب با مازاد مصرف سوخت و آلایندگی از خودروهای سبک و سنگین به صورت پلکانی با تشخیص و درخواست سازمان حفاظت از محیط زیست و تصویب هیأت وزیران.

۶- تعیین و اخذ عوارض، بر مبنای میزان مصرف سوخت و آلایندگی و نوع سوخت از خودروهای تولید داخل و وارداتی از تولیدکنندگان داخلی و

واردکنندگان با تشخیص و درخواست سازمان حفاظت از محیط زیست و تصویب هیأت وزیران.

ماده ۶۴- نیروی انتظامی موظف به کنترل فنی خودروها به لحاظ مصرف سوخت، انتشار آلاینده‌گی و اثر منفی بر تردد دیگر وسایل نقلیه می‌باشد. آئین نامه اجرائی این ماده ظرف مدت سه ماه از ابلاغ این قانون توسط وزارت کشور و با همکاری وزارت راه و ترابری تهیه و برای تصویب به هیأت وزیران ارائه می‌گردد. تبصره- وزارتخانه های کشور و راه و ترابری موظف به تجهیز نیروی انتظامی (راهنمایی و رانندگی) به وسایل، تجهیزات و زیرساخت‌های مورد نیاز هستند.

فصل نهم: تولیدکنندگان و توزیع‌کنندگان انرژی

ماده ۶۵- وزارت نیرو موظف است نسبت به تضمین خرید از تولیدکنندگان برق در محل مصرف و ظرفیت‌های تولید برق مشترکین از طریق عقد قراردادهای بلند مدت پنجساله و بیشتر مطابق شرایط زیر اقدام نماید.

الف- متوسط قیمت تضمینی خرید هر کیلووات ساعت برق برابر قیمت فروش یک چهارم مترمکعب گاز طبیعی به مولد به علاوه سیصد و سی ریال بابت تبدیل انرژی خواهد بود. بخش تبدیل انرژی قیمت تضمینی همه ساله به میزان افزایش شاخص قیمت خرده‌فروشی در ابتدای سال نسبت به شاخص قیمت خرده‌فروشی در ابتدای سال قبل تعدیل می‌گردد.

تبصره- مولدهای تولید همزمان برق و حرارت (و برودت) متناسب با بازده بازیافت تلفات بخش تبدیل انرژی قیمت تضمینی خرید برق را بیشتر دریافت می‌دارند

به گونه‌ای که مولد با بازده حرارتی متوسط سالیانه سی درصد (۳۰٪) بخش تبدیل انرژی قیمت تضمینی خرید برق را با بیست درصد (۲۰٪) افزایش دریافت دارد.

ب- بخش سوخت قیمت تضمینی خرید از مولدهای با سوخت ترکیبی (گاز طبیعی و سوخت مایع) برابر با یک پنجم قیمت یک متر مکعب گاز طبیعی به علاوه یک بیستم قیمت یک لیتر سوخت مایع و در مواقع قطع گاز طبیعی در اثر کمبود در شبکه سراسری، برابر یک چهارم قیمت یک لیتر سوخت مایع می‌باشد. مولدهای دیزلی گازوئیل سوز در طول چهار ماه گرم، بخش سوخت قیمت را برابر قیمت یک لیتر گازوئیل تقسیم بر دو و نیم دریافت می‌دارند.

ج- وزارت نیرو موظف است بابت پوشش هزینه‌های توزیع، فروش مجدد، تدارک سامانه (سیستم)‌های حفاظتی لازم، پشتیبانی و... مبلغی معادل بیست درصد (۲۰٪) بخش تبدیل انرژی هر کیلووات ساعت خرید برق را به شرکتهای برق که مولدهای فوق‌الذکر به شبکه آنها متصل می‌شود پرداخت نماید.

د- شرکتهای برق موظفند بدون دریافت هزینه‌های عمومی برقراری انشعاب نسبت به اتصال مولدهای موضوع این ماده به شبکه اقدام نمایند. در مواقع خروج اضطراری و یا خروج برای تعمیرات، از انشعاب برقرار شده برای تأمین برق مشترک تا سطح ظرفیت مولد بدون پرداخت هزینه اشتراک استفاده می‌گردد.

تبصره ۱- وزارت نیرو موظف است مشترکینی را که اقدام به احداث مولد در محل مصرف می‌نمایند را از اولویت قطع برق در زمانهای کمبود در شبکه سراسری خارج نماید.

تبصره ۲- وزارت نفت موظف است واحدهای صنعتی، ساختمانی، کشاورزی و عمومی را که اقدام به تولید همزمان برق و حرارت (و برودت) در محل مصرف می‌کنند را از امکانات و تسهیلاتی که به صورت عمومی اعلام خواهد نمود بهره مند سازد.

ماده ۶۶- همه اشخاص حقیقی و حقوقی مجری طرحهای نیروگاهی، پالایشگاهی، پتروشیمی و صنایع پائین دستی، نفت و گاز و واحدهای صنعتی که رأساً اقدام به تولید برق می‌نمایند، موظفند در مطالعه احداث واحدهای جدید نسبت به بررسی فنی و اقتصادی به کارگیری سامانه (سیستم)های بازیافت انرژی از جمله تولید همزمان برق، حرارت (و برودت) و استفاده از توربین- های انبساط گاز موازی با شیرهای فشار شکن پشتیبان به عنوان ایستگاه تقلیل فشار گاز ورودی به نیروگاه برای تولید برق بدون سوخت اقدام نمایند و در صورت مثبت بودن نتیجه مطالعه امکان‌سنجی، موظفند واحدهای یاد شده را از ابتدا به صورت سامانه (سیستم)های بازیافت انرژی احداث کنند.

تبصره ۱- در صورت منفی بودن نتایج مستدل مطالعات امکان‌سنجی، در طراحی و ساخت واحدهای مزبور باید امکان افزودن تجهیزات بازیافت انرژی و تولید همزمان پیش‌بینی گردد تا در صورت یافتن توجیه فنی و اقتصادی لازم در هر زمان از مراحل بهره‌برداری، امکان تبدیل آن به سامانه (سیستم) بازیافت انرژی و تولید همزمان میسر باشد.

تبصره ۲- واحدهای موجود نیروگاهی، پالایشگاهی، پتروشیمی و صنایع پائین دستی، نفت و گاز موظفند ظرف سه سال از تاریخ ابلاغ این قانون نسبت

به انجام مطالعه امکان‌سنجی افزودن سامانه (سیستم) بازیافت انرژی تولید همزمان به واحدهای خود اقدام نمایند. وزارتخانه‌های ذی‌ربط موظف به نظارت بر حسن اجراء این ماده هستند.

ماده ۶۷- به منظور مدیریت مصرف برق، گاز و آب در کشور وزارتخانه‌های نیرو و نفت حسب مورد موظفند:

۱- دستورالعمل فنی همسان طراحی، ساخت، تأمین، نصب و بهره‌برداری زیر ساخت و تجهیزات اندازه‌گیری و کنترل هوشمند را تعیین، ابلاغ و اجراء نمایند.

۲- برای همه متقاضیان جدید اشتراک صرفاً کتورهای هوشمند مجهز به سیستم قرائت و کنترل هوشمند بار و امکانات فنآوری اطلاعاتی روزآمد را نصب نمایند.

۳- حداکثر ظرف مدت پنج سال کتورهای همه مشترکین موجود را با اولویت مشترکین پرمصرف و شبکه‌های توزیع و انتقال را با کتورها، زیرساخت و تجهیزات مجهز به سیستم قرائت و کنترل هوشمند بار و فنآوری اطلاعاتی روزآمد جایگزین نمایند.

تبصره- سامانه‌های قرائت، کنترل و فنآوری اطلاعات برق، گاز و آب به صورت هماهنگ و یکپارچه طراحی، اجراء و بهره‌برداری خواهد شد.

ماده ۶۸- به منظور ایجاد سازوکار لازم برای بازیافت تلفات نیروگاهها و فروش حرارت در کشور، قیمت فروش حرارت بازیافت شده از واحدهای تولید برق به ازاء هر ده کیلووات ساعت حرارت تحویلی به مصرف‌کننده

(انرژی معادل یک متر مکعب گاز طبیعی) برابر قیمت فروش یک متر مکعب گاز طبیعی و قیمت آزاد آن برابر قیمت آزاد یک متر مکعب گاز طبیعی تعیین می‌گردد. کلیه قوانین، مقررات و ضوابط حاکم بر خرید و فروش گاز طبیعی در مورد خرید و فروش حرارت جاری و نافذ است.

ماده ۶۹- وزارت نیرو موظف است نسبت به حمایت از تشکیل شرکتهای غیردولتی توزیع و فروش حرارت و گسترش آن در کل کشور به منظور خرید حرارت بازیافتی از نیروگاههای تولید برق و فروش آن به واحدهای صنعتی و ساختمانی اقدام نماید. شرکت ملی گاز ایران موظف است ایجاد، توسعه و اصلاح شبکه گازرسانی در هر منطقه، را در هماهنگی کامل با توسعه شبکه توزیع حرارت وزارت نیرو برنامه‌ریزی نماید.

ماده ۷۰- به منظور همسوسازی رفتار بنگاههای تولید برق با منافع ملی، قیمت فروش سوخت به نیروگاههای با بازده متوسط سالیانه برق و حرارت سی درصد (۳۰٪) و کمتر با بیست درصد (۲۰٪) افزایش نسبت به قیمت آزاد و قیمت فروش سوخت به نیروگاههای با بازده متوسط سالیانه تولید برق و حرارت هفتاد درصد (۷۰٪) و بیشتر با بیست درصد (۲۰٪) تخفیف نسبت به قیمت آزاد تعیین می‌گردد. سایر نیروگاهها رقمی متناسب را که با افزایش بازده نیروگاه کاهش می‌یابد به‌عنوان بهای سوخت می‌پردازند. مبالغ اضافی دریافتی پس از کسر مبالغ تخفیف داده شده به خزانه کل کشور واریز می‌شود تا صرف توسعه بازیافت تلفات نیروگاهها شود.

ماده ۷۱- وزارتخانه‌های نیرو و نفت حسب مورد موظفند طرح‌های مرتبط با افزایش بازده انرژی موضوع این فصل از قانون را متناسب با میزان افزایش بازده از حمایت‌های مقرر در این قانون که به صورت عمومی اعلام خواهند نمود بهره مند سازند.

ماده ۷۲- به منظور ارتقاء بهره وری، افزایش امنیت تأمین انرژی و مشارکت گسترده بخش خصوصی در عرضه انرژی، وزارت نفت مکلف است با همکاری وزارت نیرو نسبت به حمایت مؤثر از تحقیقات، سرمایه‌گذاری، ترویج و توسعه واحدهای تولید همزمان برق و حرارت (و برودت) از طریق بخش غیر دولتی اقدام نماید. وزارت صنایع و معادن موظف است با حمایت از مراکز تحقیقاتی و صنایع مربوطه، برای توسعه دانش فنی بومی و خوداتکائی کشور در تأمین تجهیزات تولید همزمان برق، حرارت و برودت اقدام نماید. کلیه ضوابط و آئین‌نامه‌های اجرائی این ماده ظرف مدت سه ماه پس از ابلاغ این قانون با پیشنهاد وزارتخانه‌های نفت، نیرو و صنایع و معادن به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۷۳- وزارت نیرو مکلف است حرارت مورد نیاز واحدهای آب شیرین کن تقطیری را از محل بازیافت تلفات نیروگاه‌های حرارتی تأمین نماید. سازمان مدیریت منابع آب و شرکت توانیر کلیه هماهنگی‌های لازم برای مناطق نیازمند به تأسیسات آب شیرین کن و احداث این واحدها با نیروگاه‌های حرارتی را به صورت یکپارچه به انجام خواهند رساند. وزارت نیرو موظف به گزارش سالیانه حسن اجراء این ماده به هیأت وزیران است.

ماده ۷۴- کلیه واحدهای نیروگاهی، پالایشگاهی و پتروشیمی موظفند نسبت به استقرار واحدهای مدیریت انرژی و انجام ممیزی انرژی اقدام و کلیه اقدامات بدون هزینه، کم هزینه و پرهزینه را به ترتیب اولویت زمان بازگشت سرمایه اجراء کنند. واحدهای فوق الذکر موظفند هر سه سال یکبار نسبت به تجدید ممیزی انرژی اقدام نمایند. وزارتخانه های نیرو و نفت حسب مورد مسؤول نظارت بر حسن اجراء این ماده و گزارش به هیأت وزیران هستند.

فصل دهم- انرژیهای تجدیدپذیر و هسته‌ای

ماده ۷۵- به منظور حمایت از گسترش استفاده از منابع تجدیدپذیر انرژی شامل انرژیهای بادی، خورشیدی، زمین گرمایی، آبی کوچک (تا ده مگاوات)، دریایی و زیست توده (مشمول بر ضایعات و زائدات کشاورزی، جنگلی، زباله‌ها و فاضلاب شهری، صنعتی، دامی، بیوگاز و بیومس) و با هدف تسهیل و تجمیع امور، وزارت نیرو موظف است از طریق سازمان انرژیهای تجدیدپذیر و بهره‌وری انرژی ایران (ساتبا) نسبت به عقد قرارداد بلند مدت خرید تضمینی برق از تولیدکنندگان غیردولتی برق از منابع تجدیدپذیر اقدام نماید.

تبصره ۱- قیمت و شرایط خرید برق تولیدی از منابع تجدیدپذیر توسط هیأت وزیران تعیین خواهد شد.

تبصره ۲- شرکتهای تابعه وزارت نیرو اعم از شرکتهای برق منطقه‌ای و نیز شرکتهای توزیع موظفند با هماهنگی شرکت مدیریت شبکه برق ایران نسبت به تحویل و خرید برق از ساتبا اقدام نمایند.

تبصره ۳- منابع مالی موردنیاز برای خرید تضمینی برق تجدیدپذیر از محل ارزش سوخت صرفه‌جویی شده براساس سوخت‌های وارداتی مایع و قیمت‌های صادراتی گاز و منافع حاصل از عدم تولید آلاینده‌ها و حفاظت از محیط زیست به ازای برق تولیدی این قبیل نیروگاهها به وزارت نیرو پرداخت خواهد شد.

آیین نامه اجرائی این ماده ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این قانون به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های نیرو و نفت به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۷۶- به منظور حمایت از ترویج کاربرد اقتصادی منابع تجدیدشونده انرژی در سامانه‌های (سیستم‌های) مجزای از شبکه (از قبیل آبگرمکن خورشیدی، حمام خورشیدی، تلمبه بادی، توربین بادی، سامانه‌های (سیستم‌های) فتوولتائیک، استحصال گاز از منابع زیست توده) و صرفه‌جویی در هزینه‌های تأمین و توزیع سوخت‌های فسیلی، وزارتخانه‌های نیرو و نفت موظفند حمایت لازم جهت توسعه و کاربرد سامانه‌های (سیستم‌های) یاد شده را به صورت عمومی اعلام و از محل بودجه‌های مصوب سالانه خود یا منابع مذکور در ماده (۶) این قانون تأمین و پرداخت نمایند.

ماده ۷۷- به منظور بازیافت انرژی از تلفات حرارتی نیروگاه‌های هسته‌ای (به صورت گرمایش، سرمایش یا تولید آب شیرین) سازمان انرژی اتمی مکلف است قبل از احداث نیروگاه‌های اتمی نسبت به مطالعات امکان‌سنجی به‌کارگیری تولید همزمان برق و حرارت در نیروگاه‌های مذکور اقدام و در صورت مثبت بودن نتیجه مطالعات، این نیروگاهها را صرفاً به روش

فوق‌الذکر احداث و بهره‌برداری نماید. این سازمان موظف به اجراء طرحهای تحقیقاتی و مطالعاتی به منظور کاهش مصرف انرژی تأسیسات چرخه سوخت، بومی نمودن ساخت نیروگاه هسته‌ای و طرحهای تحقیقاتی مرتبط با گداحت هسته‌ای است.

فصل یازدهم: آموزش و آگاهسازی

ماده ۷۸- وزارتخانه‌های آموزش و پرورش و علوم، تحقیقات و فنآوری موظفند با همکاری وزارتخانه‌های نیرو و نفت نسبت به گنجانیدن و به‌روزرسانی مطالب و واحدهای درسی مدیریت انرژی در کلیه مقاطع تحصیلی و رشته‌های مرتبط اقدامات لازم را به‌عمل آورند.

ماده ۷۹- وزارت علوم، تحقیقات و فنآوری موظف است نسبت به ایجاد و گسترش گرایشهای مرتبط با مدیریت انرژی در سطوح کارشناسی ارشد و دکترا در دانشگاه‌های کشور و همچنین گنجانیدن واحد درسی با عنوان مدیریت انرژی در دوره‌های کاردانی و کارشناسی رشته‌های مهندسی و سایر رشته‌های مرتبط ظرف یک‌سال پس از تصویب این قانون برنامه ریزی و اقدام نماید.

ماده ۸۰- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان صدا و سیما، سازمان تبلیغات اسلامی و شهرداری‌ها موظفند با همکاری وزارتخانه‌های نیرو و نفت در برنامه‌ریزی و اجراء فعالیتهای فرهنگی و تبلیغاتی، اشاعه فرهنگ مصرف منطقی انرژی و اصلاح رفتار و الگوی مصرف را ملحوظ نمایند.

تبصره- پخش آگهی‌های تبلیغاتی در مورد تجهیزات انرژی بر از شبکه‌های مختلف سازمان صدا و سیما منوط به رعایت معیارها و استانداردهای انرژی‌بری موضوع ماده (۱۳) این قانون می‌باشد.

ماده ۸۱- وزارتخانه‌های کار و امور اجتماعی و آموزش و پرورش موظفند در تدوین و اجراء برنامه‌های آموزشی دوره‌های فنی و حرفه‌ای ذی‌ربط، آموزش مؤثر روشهای بهینه سازی کاربرد انرژی را طبق نظر وزارتخانه‌های نفت و نیرو ملحوظ نمایند.

ماده ۸۲- وزارت مسکن و شهرسازی موظف است برای تهیه مواد آموزشی مورد نیاز جهت آموزش کاربردی روشهای بهینه‌سازی انرژی در ساختمان و تأسیسات مکانیکی و برقی و برگزاری دوره های آموزشی برای مهندسان، کاردانان و معماران تجربی شاغل در بخش ساختمان اقدام نموده و در آزمونهای تعیین صلاحیت آنان، موارد فوق را ملحوظ نماید.

ماده ۸۳- وزارت نیرو موظف است با همکاری وزارت صنایع و معادن نسبت به تدوین و برگزاری دوره‌های آگاهسازی و آموزش کاربردی مدیریت انرژی عمومی و تخصصی برق و حرارت برای مدیران انرژی واحدهای صنعتی در مرکز ملی آموزش مدیریت انرژی در صنعت و اعطاء گواهینامه به آموزش گیرندگان اقدام نمایند.

تبصره- کلیه واحدهای صنعتی موضوع ماده (۲۸) این قانون ملزم به استفاده از دارندگان گواهینامه موضوع این ماده به عنوان مدیر انرژی هستند.

فصل دوازدهم : سایر مقررات

ماده ۸۴- وزارتخانه‌های نفت و نیرو حسب مورد با پیشنهاد آئین‌نامه و دستورالعمل‌های موردنیاز بر اجراء دقیق مواد این قانون نظارت نموده و نتایج آن را به هیأت وزیران و دستگاههای ذی‌ربط گزارش خواهند نمود.

ماده ۸۵- وزارتخانه‌ها و دستگاههای متولی زیر بخش‌های تأمین و مصرف انرژی موظفند به صورت هماهنگ راهکارهای بهبود بهره‌وری موضوع این قانون را به مورد اجراء گذارند.

ماده ۸۶- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی موظف است جهت انجام فعالیتها و اجراء طرحهای مرتبط با این قانون اعتبارات مورد نیاز را حسب مورد در قالب بودجه دستگاهها، وجوه اداره شده، منابع داخلی شرکتهای دولتی یا ایجاد تعهد از محل تسهیلات داخلی و خارجی و بازپرداخت آن از محل صرفه جویی‌های حاصل از اجراء همان طرح در قوانین بودجه سنواتی ملحوظ نماید. به منظور اجراء تکالیف موضوع این قانون به‌وسیله بخش خصوصی، اعتبار مورد نیاز با اولویت و بدون نوبت از محل تسهیلات حساب ذخیره ارزی تخصیص می‌یابد.

ماده ۸۷- قوه قضائیه موظف است نسبت به تشکیل دادگاههای تخصصی رسیدگی به تخلفات ناکارآمدی انرژی در کشور اقدام نماید. حوزه فعالیت و چگونگی رسیدگی به تخلفات با مسؤولیت قوه قضائیه و همکاری وزارتخانه‌های ذی‌ربط حداکثر شش ماه پس از ابلاغ این قانون تعیین خواهد گردید.

ماده ۸۸- وزارتخانه‌های نفت و نیرو و سایر وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های مسؤول در این قانون موظفند سالانه گزارشی از میزان اثربخشی سیاستها و اقدامات مربوط به صرفه جویی انرژی به تفکیک حاملها و بخشهای اقتصادی مصرف کننده انرژی را به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی جهت جمع‌بندی و انعکاس آن به هیأت دولت و کمیسیونهای ذی‌ربط در مجلس شورای اسلامی ارسال دارند.

ماده ۸۹- آئین‌نامه اجرایی این قانون با مسؤولیت وزارت خانه‌های نفت و نیرو و با همکاری وزارتخانه‌های ذی‌ربط تهیه و توسط هیأت وزیران به تصویب خواهد رسید.

ماده ۹۰- این قانون طی دوازده فصل و نود ماده ابلاغ و از تاریخ تصویب کلیه قوانین و مقررات مغایر با آن لغو می‌گردد.

سوابق

قانون اصلاح ماده (۳) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران

مصوب ۱۳۸۳/۱۰/۲۲

ماده واحده - ماده (۳) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۳/۶/۱۱ به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۳ - قیمت فروش بنزین، نفت‌گاز، نفت سفید، نفت کوره و سایر فرآورده‌های نفتی، گاز، برق و آب، همچنین نرخ خدمات فاضلاب، ارتباطات تلفن و مرسولات پستی در سال اول برنامه چهارم، قیمت‌های پایان شهریور ۱۳۸۳ خواهد بود. برای سالهای بعدی برنامه چهارم، تغییر در قیمت کالاها و خدمات مزبور طی لوایحی که حداکثر تا اول شهریور هر سال تقدیم می‌شود، پیشنهاد و به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد.

پیشنهاد هر قیمتی می‌باید همراه با توجیه اقتصادی، اجتماعی باشد.

تبصره ۱ - سایر دریافتی‌های مرتبط از جمله حق اشتراک، حق انشعاب، دیماند، عوارض و... مشمول این حکم می‌باشند.

تبصره ۲ - دولت مکلف است تا پایان سال دوم برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران ضمن اتخاذ تمهیدات لازم برای کاهش مصرف فرآورده‌های نفتی و افزایش ظرفیت حمل و نقل عمومی، نیاز داخلی به فرآورده‌های نفتی را از محل تولیدات پالایشگاههای داخل کشور و یا فرآورده‌های جایگزین تولید داخل، تأمین نماید. صنایع خودروسازی و سایر کارخانجات مرتبط مکلف به برنامه‌ریزی جهت کاهش مصرف حاملهای انرژی و یا سازگار ساختن محصولات خود با فرآورده‌های جایگزین، مانند گاز طبیعی

فشرده در خودروها، می‌باشند. دولت مکلف است سازوکار لازم را برای حمایت از اجرای این تبصره فراهم ساخته و بودجه مورد نیاز را برای حمایت از تغییرات یادشده در بودجه سالیانه پیش‌بینی نماید.

تبصره ۳ - دولت مکلف است تا پایان سال ۱۳۸۳ گزارش مربوط به اجرای وظیفه مندرج در ماده (۵) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ برای افزایش بهره‌وری و کاهش هزینه‌ها را تقدیم مجلس شورای اسلامی نماید.

تبصره ۴ - به منظور کاهش مصارف غیرضرور و صرفه‌جویی در مصرف برق و گاز، به شرکت‌های برق و گاز اجازه داده می‌شود از مصرف‌کنندگان غیرتولیدی با مصارف بالاتر از الگوی مصرف، جریمه مقطوع دریافت و به درآمد عمومی در خزانه واریز نمایند. دولت سقف‌های الگوی مصرف و میزان جریمه مذکور را هر سال ضمن تبصره‌های لایحه بودجه به مجلس شورای اسلامی پیشنهاد می‌نماید.

تبصره ۵ - صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران موظف است از طریق شبکه‌های سراسری و استانی خود نسبت به تنویر افکار عمومی درخصوص ضرورت اعمال مصرف بهینه در مصادیق ماده واحده اقدام و گزارش عملکرد خود را ماهانه به کمیسیونهای برنامه و بودجه و محاسبات و انرژی مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

تبصره ۶ - آئین‌نامه اجرائی این ماده واحده توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با همکاری دستگاههای اجرائی ذی‌ربط تهیه و حداکثر ظرف دو ماه از زمان ابلاغ به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۷ - احکام مغایر با این ماده واحده در مواد آتی این قانون لغو می‌گردد.

قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (مصوب ۱۳۸۳/۶/۱۱)

ماده ۳ -

به منظور به حداکثر رساندن بهره‌وری از منابع تجدیدناپذیر انرژی، شکل‌دهی مازاد اقتصادی، انجام اصلاحات اقتصادی، بهینه‌سازی و ارتقاء فناوری در تولید، مصرف و نیز تجهیزات و تأسیسات مصرف‌کننده انرژی و برقراری عدالت اجتماعی، دولت مکلف است ضمن فراهم آوردن مقدمات از جمله گسترش حمل و نقل عمومی و عملیاتی کردن سیاست‌های مستقیم جبرانی اقدام‌های ذیل را از ابتدای برنامه چهارم به اجرا گذارد:

الف - نسبت به قیمت‌گذاری نفت کوره، نفت گاز و بنزین بر مبنای قیمت‌های

عمده‌فروشی خلیج فارس، اقدام کرده و از محل منابع حاصله اقدامات ذیل را به عمل آورد:

۱ - کمک مستقیم و جبرانی از طریق نظام تأمین اجتماعی به اقشار آسیب‌پذیر.

۲ - مقاوم‌سازی ساختمانها و مسکن شهری و روستائی در مقابل زلزله و بهینه‌سازی

ساخت وسازها در مصرف انرژی.

۳ - کمک به گسترش و بهبود کیفیت حمل و نقل عمومی (درون شهری و برون شهری،

راه‌آهن و جاده‌ای)، تولید خودروهای دوگانه سوز و همچنین توسعه عرضه گاز طبیعی فشرده با

قیمت‌های یارانه‌ای به حمل و نقل عمومی درون شهری.

۴ - کاهش نقاط حادثه‌خیز جاده‌ای و تجهیز شبکه فوریت‌های پزشکی پیش‌بیمارستانی و

بیمارستانی کشور.

۵ - اجرای طرح‌های بهینه‌سازی و کمک به اصلاح و ارتقاء فناوری وسایل، تجهیزات

کارخانجات و سامانه‌های مصرف‌کننده انرژی در جهت کاهش مصرف انرژی و آلودگی هوا و

توانمندسازی مردم در کاربرد فناوریهای کم مصرف.

تبصره ۱ - نفت گاز برای تأمین آب بخش کشاورزی با قیمت نفت سفید یارانه‌ای به صورت سهمیه‌ای عرضه خواهد شد.

تبصره ۲ - در مورد مصرف نفت گاز ماشین‌آلات بخش کشاورزی، هر ساله معادل یارانه مربوطه در اختیار وزارت جهاد کشاورزی قرار می‌گیرد تا براساس آئین‌نامه‌ای که به پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد در اختیار بخش کشاورزی قرار گیرد.

ب - قیمت گاز طبیعی برای صنایع بر مبنای کمترین سطح قیمت آن در صنایع کشورهای همجوار، توسط دولت در ابتدای برنامه تعیین می‌شود.

ج - در انرژی برق از خانوارهای کم مصرف حمایت صورت گیرد.

تبصره - عرضه نفت سفید و گاز مایع برای مصارف تجاری و صنعتی به قیمت بدون یارانه (مطابق روال بند «الف» این ماده) خواهد بود.

د - آئین‌نامه اجرایی این تبصره به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.